

РЕШЕНИЕ

№ 196

гр. Горна О. , 21.05.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ГОРНА О., II СЪСТАВ в публично заседание на седемнадесети май, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Емануел В. Вардаров

при участието на секретаря Мариянка Г. Къцаркова
като разгледа докладваното от Емануел В. Вардаров Гражданско дело № 20214120100561 по описа за 2021 година

Обективно съединени иски по чл.55 ал.1 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗД .

Ищецът Н. Т. Н.(чрез адв.Л.И. от ВТАК) твърди в исковата молба, че Я.В.А. е потребител на продаваната от ответното дружество „ел. енергия за битови нужди по смисъла на §.1 т.42 от ЗЕ за имот с административен адрес: гр.Г.О. ул.“*****“№22, с абонатен№***** за клиентски№***** . Отчитането на ползваната ел. енергия се осъществявало посредством монтиран СТИ/електромер, който бил присъединен към електропреносната мрежа, поради което за Я.В.А. възникнало задължението да заплаща използваната и отчетена ел.енергия на ответното дружество. Ответникът издал фактура№0294017583/14.05.2020г. за сумата 171.92лв., която била за консумирана ел. енергия за периода: 27.03.2020г.-26.04.2020г., от които данъчна основа - 142.36лв. и ДДС - 28.47лв. и неустойка за просрочие 1.00лв. Срокът за плащане бил 01.06.2020г., но Я.В.А. не извършил плащане в срок. Поради това, подаването на ел.енергията било преустановено по искане на ответното дружество от страна на третото лице „Електроразпределение Север“АД, без „Енерго-Про Продажби“АД да е предупреждавало Я.В.А. за това предстоящо спиране. Я.В.А. заплатил на ответното дружество сумата 19.00лв. за възстановяване на захранването на обект с абонатен№***** за клиентски№*****, за което била издадена фактура№3301543700/24.06.2020г. След заплащане на сумата захранването било възстановено. Към момента на това възстановяване Я.В.А. все още имал валидно сключен договор за доставка на ел. енергия с ответното дружество. С Договор за прехвърляне на вземане от 30.06.2020г. Я.В.А. продал на Н. Т. Н. вземането си. Ответното дружество било уведомено за прехвърлянето на вземането с уведомително писмо. С договора за цесия се променя една от страните по материалното правоотношение - кредитора, която промяна не зависи от настъпването на обективни факти предвидени в договора сключен между страните, респ. наличието на конкретни уговорки постигнати от страните. Поставено е изискване относно действието на договора за цесия както за длъжника, така и за всички трети

лица, а именно надлежно съобщаване за цесията съгласно чл.99 ал.3 пр.І от ЗЗД, с което прехвърлянето на вземането пораждало действие за длъжника на основание чл.99 ал.4 от ЗЗД. Ищцата твърди, че ответното дружество и дължи сумата 38.00лв., заплатена на несъществуващо основание, тъй като ответникът не бил извършвал разходи за възстановяване на ел.захранването. Така определената такса била в противоречие на разпоредбите на чл.122-чл.124 от ЗЕ, които не предвиждат такси за възстановяване на ел.захранване. С така начислената такса било въведено неравноправие - неравнопоставеност между потребител и доставчик на ел.енергия в смисъла на разпоредбите на ЗЗП. Липсва индивидуално договаряне на условията с потребителя, поради което клаузата от ОУ за вреди въз основа, на която е начислена посочената сума е нищожна. Съгласно чл.146 ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договор сключен с потребител са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Легалната дефиниция на „неравноправна клауза“ се съдържа в чл.143 от ЗЗП и това е всяка уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Твърди се, че в ОУ ДПЕЕ на „Енерго-Про Продажби“АД има норми, които са нищожни, тъй като уговарят неравноправни клаузи. Към днешна дата, както и към момента на прекъсване подаването на ел. енергията действат ОУ ДПЕЕ одобрени с Решение Оу-О61/07.11.2007г. на ДКЕБР. Съгласно чл.21 ал.1 от ОУПЕЕ „Енерго-Про Продажби“АД изисква от „Електроразпределение Север“АД възстановяване на снабдяването с ел.енергия след отпадане на основанията за прекъсването. Когато прекъсването е по вина на потребителя, снабдяването се възстановява след като последния заплати на „Енерго-Про Продажби“АД и „Електроразпределение Север“АД всички направени разходи за прекъсване и за възобновяване на снабдяването. Твърдим, че клаузата противоречи на чл.122-чл.124 от Законът за енергетиката, тъй като така предвиденото в ОУПЕЕ изискване на „компенсиране от потребителя на разходите“ за прекъсване и възобновяване на снабдяването не намира опора в нормите на ЗИ. В чл.123 ал.1 от ЗЕ е записано, че доставчиците от последна инстанция, обществените доставчик, крайните снабдители, производителите и търговците на ел.енергия имат правото да преустановят временно снабдяването с ел.енергия на крайните потребители при неизпълнение на задължението по договора за продажба на тази ел. енергия, напр. неизпълнение на задължението за плащане в срок на всички суми във връзка с това доставяне, вкл. и потребената ел.енергия. Според чл.124 от ЗЕ, енергийното предприятие възобновява снабдяването и/или присъединяването на клиентите след отстраняване на причините, довели до преустановяването т.е. предприятието-ответник има задължение да възстанови снабдяването, като не се сочи други условия за възстановяването, освен отстраняването на причините за преустановяване на електроснабдяването по чл.123 ал.1 от ЗЕ. Така, клаузата е неравнопоставена с оглед чл.143 т.2 от ЗЗП, тъй като ограничава правата на потребителя, произтичащи от закон. Доставчикът сам определя обезщетението си за претърпените от него вреди, поради включване и изключване на снабдяването с ел.енергия към потребителя - неравноправна по смисъла на чл.143 т.18, т.19 от ЗЗП. Ответното дружество събира от праводателя на ищеца суми като такси за дейности, които то реално не извършва, а те се извършват от трети лице в случая „Електроразпределение Север“АД. Електропреносната мрежа се обслужва от това трето дружество и само то може да извършва прекъсване и възобновяване ел. захранване по нея. Ответникът не е направил и няма как да направи разходи за прекъсване и за възобновяване на снабдяването с ел. енергия и такива не му се дължат, т.е. сумата от 38.00лв. е получена при липса на основание от ответника и то дължи нейното възстановяване. Клаузата на чл.21 ал.1 от ОУ ДПЕЕ на „Енерго-Про Продажби“АД е неравноправна по смисъла на чл.143 от ЗЗП клауза, а доколкото не е говорено индивидуално, същата се явява и нищожна на основание

чл.146 от ЗЗП. Плащането по силата на договорна клауза, която е нищожна се явява направено без основание. Предявени са искове за: сумата 19.00лв., представляваща недължимо изискана и заплатена такса на 24.06.2020г. за възстановяване преноса на ел.енергия на обект с абонатен№**** за клиентски№****, с адрес на потребление: гр.Г.О. ул.“****”№22, за което е издадена фактура№3301543700/24.06.2020г. във връзка с Договор за прехвърляне на вземане от 30.06.2020г. между Я.В.А. и Н. Т. Н., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на завеждане на исковата молба – 22.03.2021г. до окончателното и изплащане. Претендират се направените по делото разноси. В съдебно заседание на 17.05.2021г. процесуалният представител приема извършеното плащане в хода на производството, което представлявало признаване на вземането чрез неговото погасяване. Претендират се направените по делото разноси, като предвид направеното възражение за прекомерност от страна на ответника по отношение на размера на адв.възнаграждение, то счита същото за неоснователно. Размерът на възнаграждението бил към минимално предвидения по Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, като това възнаграждение по размер било идентично на това, което е заплатило ответното дружество на процесуалния представител.

Ответникът „Енерго-Про Продажби”АД(чрез адв.А.М. от ВТАК) оспорва предявените искове. Не се спори, че Я.В.А. е потребител на ел.енергия за обект в гр.Г.О. ул.“Иларион Макариополски”№22. От ответното дружество била издадена фактура№0294017583/14.05.2020г. на стойност 170.83лв. за ползвана, измерена с годно СТИ и отчетена ел.енергия в обекта и със срок за плащане - 01.06.2020г. Твърди се, че стойността на фактурата не била платена в срок. Ответното дружество изпратило предупреждение за прекъсване на захранването на обекта в гр.Г.О. и същият бил включван в списък за прекъсване на захранването. Не е спорно между страните, че снабдяването с ел.енергия действително е било прекъсвано. Сумите по просрочените фактури били заплатени от абоната на 24.06.2020г., когато е заплатена и такса за възстановяване на подаването на ел.енергия – 19.00лв. Абонатът бил включен в списък за възстановяване на електрозахранването, което и било извършено. Съгласно чл.55 ал.1 предл.І от ЗЗД, който е получил нещо без основание е длъжен да го върне, като вземането възниква от момента на престирането/на даването на нещо/ без основание. От този момент започва да тече и давността - чл.114 ал.1 от ЗЗД. Задължението за връщане на даденото при начална липса на основание, в хипотеза на чл.55 ал.1 предл.І от ЗЗД е безсрочно - правоотношението е с извъндоговорен характер, то не възниква в резултат на съгласуване на волиите на правните субекти и няма как страните да са определили предварително срок за изпълнение. За да е налице неизпълнение на безсрочно парично задължение, законът изисквал покана на кредитора - чл.84 ал.2 от ЗЗД. Така, задължението за връщане на дадено при начална липса на основание, след като е безсрочно, може да се иска от кредитора веднага/чл. 69, ал. 1 от ЗЗД/, тъй като то възниква от момента на даване на недължимото, но автоматично не определя падежа на задължението и не води до забава на длъжника. За да настъпи падежът на безсрочното задължение е необходимо длъжникът да бъде поканен от кредитора да изпълни - чл.84 ал.2 от ЗЗД. От този момент можело да се счита, че длъжникът е в неизпълнение, забава. При връщане на дадено при начална липса на основание, от момента на разместване на имущественото благо, вземането съществува, но длъжникът ще дължи изпълнение и ще изпадне в забава от момента, в който е получил поканата на кредитора. Твърди се, че покана за заплащане на сумата 19.00лв., получена без основание, не била отправяна от страна на абоната към ответното дружество. На 22.03.2021г. ответното дружество получило уведомление по реда на чл.99 ал.3 от ЗЗД от ищеца-цесионер. С поканата не било

индивидуализирано самото прехвърлено вземане(не била посочена дата на получаване на сумата без основание, не бил указан начин за плащане, не бил предоставен разумен срок за това). Едва на 30.03.2021г. ответното дружество е получило и конкретни данни за прехвърленото вземане с връчването му на препис от исковата молба, след което е и предприело действия по възстановяване на сумата на цесионера чрез изпращането на пощенски запис. Практически било невъзможно ответното дружество да изпълни(заплати) задължението си незабавно, както било посочено в уведомителното писмо от 22.03.2021г. Към датата на предявяване на исковата молба - 22.03.2021г., в който ден дружеството е получило и покана за плащане, вземането на ищеца за връщане на получена без основание сума в размер на 19.00лв. е съществувало, но доколкото то е безсрочно, не е бил настъпил падежът за изпълнението му. До тази дата от страна на кредитора-ищец не била отправяна покана до длъжника-ответник за изпълнение на безсрочното му задължение. Приема(условно), че полученото на 22.03.2021г. уведомително писмо и предявената искова молба(получена на 30.03.2021г.), представляват именно такава покана - чл.84 ал.2 от ЗЗД. Налице било изпълнение в срок на задължението на дружеството да върне цедираната получена без основание сума в размер на 19.00лв., поради което предявеният иск бил изцяло неоснователен. Моли съда да отхвърли предявения иск. Претендират се направените по делото разноски. Алтернативно, моли сторените от ответника разноски да бъдат присъдени на основание чл.78 ал.2 от ГПК, доколкото ответното дружество не е станало причина за завеждане на делото, не е оспорвало вземането и е признало вземането с извършеното плащане. Прави възражение за прекомерност на заплатеното от ищцовата страна адв.възнаграждение, като то следвало да бъде намалено под предвидения в Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения минимум, предвид, че искът е в размер на 19.00лв., като производството не се отличавало с правна и фактическа сложност и приключва в рамките на едно съдебно заседание.

Съдът, след като взе предвид становищата на страните, събра необходимите доказателства за изясняване на делото от фактическа и правна страна и преценявайки ги в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

Я.В.А. е потребител на продаваната от ответното дружество „ел. енергия за битови нужди по см. на §1, т. 42 от ЗЕ за имот с административен адрес: гр.Г.О. ул.“*****“№22, с абонатен№***** за клиентски№*****. Отчитането на ползваната ел. енергия се осъществявало посредством монтиран СТИ/електромер, който бил присъединен към електропреносната мрежа, поради което за Я.В.А. възникнало задължението да заплаща използваната и отчетена ел. енергия на ответното дружество. „Енерго-Про Продажби“АД издало фактура№0294017583/14.05.2020г. за сумата 171.92лв., която била за консумирана ел. енергия за периода: 27.03.2020г.-26.04.2020г.(данъчна основа - 142.36лв. и ДДС - 28.47лв. и неустойка за просрочие 1.00лв.). Срокът за плащане бил 01.06.2020г., но Я.В.А. не извършил плащане в срок. Било преустановено по искане на ответното дружество от страна на „Електроразпределение Север“АД. Я.В.А. заплатил на ответното дружество сумата 19.00лв. за възстановяване на хранването на обект с абонатен№***** за клиентски№*****, за което била издадена фактура№3301543700/24.06.2020г. След заплащане на сумата хранването било възстановено. Към момента на това възстановяване Я.В.А. все още имал валидно сключен договор за доставка на ел. енергия с ответното дружество. С Договор за прехвърляне на вземане от 30.06.2020г. Я.В.А. продал на Н. Т. Н. вземането си. Ответното дружество било уведомено за прехвърлянето на вземането с уведомително писмо(чрез „Български пощи“ЕАД – пратката е изпратена на 19.03.2021г. , видно от системния бон и е получена на

22.03.2021г., видно от извлечението „Проследяване на пратката“ и от входящото уведомително писмо с вх.№EPRS-426/22.03.2021г.).

Установи се, че исквата молба е заведена в ГОРС с вх.№2693/22.03.2021г. и е получена от ответника „Енерго-Про Продажби“АД на 30.03.2021г.

„Енерго-Про Продажби“АД извършило плащане в размер на 19.00лв. в полза на Н. Т. Н. с пощенски запис на 07.04.2021г., видно от известие за доставяне, който факт не се оспорва от ищцовата страна. Като основание е вписано „доброволно плащане, съгласно покана от 22.03.2021г.“.

Ноторен факт са приетите и одобрени от ДКЕВР: Общи условия на договорите за продажба на електрическа енергия на „Е.ОН България Продажби“АД/понастоящем „Енерго-Про Продажби“АД/, приети на основание на чл.98а от ЗЕ от УС на „Е.ОН България Продажби“АД с протокол№12/28.06.2007г. и одобрени с Решение№ОУ-061/07.11.2007г. на ДКЕВР; Общи условия на договорите за пренос на електрическа енергия през електроразпределителните мрежи на „Е.ОН България Мрежи“АД/впоследствие - „Енерго-Про Мрежи“АД, а понастоящем - „Електроразпределение Север“АД/, приети на основание на чл.98б от ЗЕ, утвърдени от УС на „Е.ОН България Мрежи“АД/ впоследствие - „Енерго-Про Мрежи“АД, а понастоящем - „Електроразпределение Север“АД/ с протокол№14/27.06.2007г. и одобрени с Решение№ОУ-060/07.11.2007г. на ДКЕВР и изменени/допълнени с Решение№ОУ-004/06.04.2009г. на ДКЕВР.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Съдът намира, че не е спорно между страните и е безспорно установено, че ищецът е потребител на продаваната от ответното дружество ел.енергия за битови нужди по смисъла на §.1 т.42 от ЗЕ, както и че имотът, в който е монтиран процесното СТИ/електромер е присъединен към електропреносната мрежа, поради което ищецът има задължение да заплаща използваната ел.енергия. По делото не е представен индивидуален договор за достъп и пренос на ел.енергия между страните, но не се оспорва, че същите се намират в договорни отношения през периода на проверката и на корекцията е факт, който не се оспорва от страните.

Основни предпоставки, които се срещат при всички състави на неоснователното обогатяване, са получаването на нещо от едно лице и отсъствието на основание за това получаване. При специалните състави на неоснователното обогатяване, за да възникне право на вземане, не е нужно установяване наличието на обогатяване от страна на ответника или обедняване на ищеца по съгласно чл.59 от ЗЗД. В конкретния случай претенцията на ищеца е обоснована във връзка с извършено плащане на начислена ел.енергия, която не била консумирана/потребена/ от него. В тази връзка съдът квалифицира претенцията на ищеца - иск с правно основание чл.55 ал.1 предл.І от ЗЗД, в тежест на ищеца е да докаже факта на плащането, а задължение на ответника е да установи, че е налице основание за получаването, съответно за задържане на полученото от него/и според установената съдебна практика, изразена в ППВС№1/1979г./. С други думи ответникът следва да установи, че прекъсването на захранването на абоната е следствие от виновно неизпълнение на договорните задължения на последния за заплащане на потребена ел.енергия, което е обусловило наличие на правно основание за начисляване на такса за възстановяване на продажбата на ел.енергия.

Съгласно чл.99 ал.3 от ЗЗД, предишният кредитор е длъжен да съобщи на длъжника прехвърлянето и да предаде на новия кредитор намиращите се у него документи, които установяват вземането, както и да му потвърди писмено станалото прехвърляне, а според чл.99 ал.4 от ЗЗД, прехвърлянето има действие спрямо третите лица и спрямо длъжника от деня, когато то бъде съобщено на последния от предишния кредитор. За да породи извършеното прехвърляне действие по отношение на длъжника, следва да е уведомено за цесията. Съгласно чл.99 ал.3 от ЗЗД, за да породи действие, цесията трябва да бъде съобщена на длъжника. Според цитираната разпоредба предишния кредитор е задължен да съобщи на длъжника прехвърлянето и да предаде на новия кредитор документите, които установяват вземането. Изрично в разпоредбата е посочено, че прехвърлянето има действие спрямо трети лица и спрямо длъжника от деня, когато съобщението бъде получено от длъжника. Приложено е пълномощно, с което цедентът упълномощава цесионера да уведоми от негово име по законоустановения ред длъжника за сключения договор за цесия, извършвайки всички фактически действия по надлежното му уведомяване. Съобразявайки представените по доказателства за извършената цесия, настоящият състав намира, че получаването на уведомителното писмо на 22.03.2021г. за цесията преди инициране на исковото производство, представлява съобщение по чл.99 ал.3, ал.4 от ЗЗД и не може да бъде игнорирано. Следователно с връчване на уведомлението в хода на исковото производство цесията има действие спрямо ответното дружество-длъжник.

Установи се, че в хода на процеса, след образуване на исковото производство „Енерго–Про Продажби”АД е извършило плащане на претендираната сума в полза на Н. Т. Н.. Заплащането на дължимото от ответника не се спори и от ищцата, което е заявено и в съдебно заседание. Тези факти, съдът е длъжен да вземе предвид, с оглед приложението на нормата на чл.235 ал.3 от ГПК.

Задължението е парично и съгласно чл.86 ал.1 от ЗЗД, се дължи и обезщетение за неизпълнение на това задължение в размер на законната лихва от деня на забавата. За забава на длъжника по безсрочното задължение е необходимо той да бъде поканен от кредитора да изпълни съгласно чл.84 ал.2 от ЗЗД. Предвид факта, че се извършило плащане непосредствено след получаване на исковата молба, то претенцията за законна лихва върху сумата 19.00лв., считано от датата на завеждане на исковата молба – 22.03.2021г. до окончателното и изплащане, следва да бъде отхвърлена.

Поради това, предявените искове по чл.55 ал.1 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗД от страна на Н. Т. Н. против „Енерго–Про Продажби”АД с ЕИК****, за: сумата 19.00лв., представляваща недължимо изискана и заплатена такса на 24.06.2020г. за възстановяване преноса на ел.енергия на обект с абонатен№**** за клиентски№****, с адрес на потребление: гр.Г.О. ул.“****“№22, за което е издадена фактура№3301543700/24.06.2020г. във връзка с Договор за прехвърляне на вземане от 30.06.2020г. между Я.В.А. и Н. Т. Н., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на завеждане на исковата молба – 22.03.2021г. до окончателното и изплащане, следва да бъдат отхвърлени, предвид извършено плащане от ответника в хода на процеса.

Спорен по делото остава въпросът, в чия тежест следва да бъдат възложени съдебно-деловодните разноси, като и двете страни са поискали произнасяне на съда в тази насока. Конкретните норми са обективирани в чл.78 от ГПК, като при преценката им най-общо може да се посочи, че от тях е видно, че отговорността за разноси е разпределена в зависимост от изхода на конкретното дело. При уважаване на иска ответникът дължи на ищеца направените от него

разноски(ако такива са поискани своевременно) – чл.78 ал.1 от ГПК, съответно - при отхвърляне на иска ищецът е този, който следва да заплати сторените от ответника разходи – чл.78 ал.3 от ГПК.

В настоящия случай разноските за ищцовата страна представляват адвокатско възнаграждение, за което има доказателства, че е изплатено на процесуалния представител на ищеца(според договора за правна защита и съдействие с характер на разписка с отбелязване, че уговореното възнаграждение в размер на 300.00лв. е изплатено - т.1 от Тълкувателно решение№6/2013г. на ОСГК на ВКС, а също така и внесена ДТ по тарифата за ДТССГПК – 50.00лв. За ответната страна разноските са изплатено адвокатско възнаграждение – 360.00лв., съгласно списък за разноски по чл.80 от ГПК, ведно с договор, фактъра и преводно нареждане. Съдебната процедура е предпоставена от наличието на спор, определяща несигурност в отношението между страните. Действията на ответника след образуване на исковото производство по заплащането на задълженията по издадените фактури, предполага признание на иска и води до установеност в съдържанието на отношението между страните, на която основа съдът е властен да постанови решението си - аргумент от чл.237 от ГПК. Извършеното изпълнение от ответника, след получаване на преписа от исковата молба, се отразява върху разпределението на разноските, тъй като от този факт, независимо, че съдът следва да постанови отхвърлителен диспозитив, следва произнасяне по искането за разноските на ищеца, по общото правило на чл.78 ал.2 от ГПК. Приложимостта на разпоредбата на чл.78 ал.2 от ГПК за освобождаване на ответника от разноски предполага кумулативното наличие на две предпоставки: -ответникът да не е дал с поведението си повод за завеждане на делото; -да признае иска(само при кумулативното наличие на тези две предпоставки разноските се възлагат върху ищеца).

Падежът на задължението, изискуемостта на вземането и забавата да се изпълни не са еднозначни понятия, независимо че е възможно в определени хипотези моментът на настъпването им да съвпада. Падежът се определя като момента, в който задължението трябва да бъде изпълнено от длъжника, още и като момента, в който настъпва изискуемостта. Изискуемостта е възможността на кредитора да иска реално изпълнение – било като отправи извънсъдебна покана до длъжника, било като предяви иск за реално изпълнение в защита на своето право. Забавата е противоправно закъснение, за което длъжникът отговаря.

Изпълнението на облигацията е подчинено на принципа, че задължението трябва да бъде изпълнено веднага, освен ако не следва друго от волята на страните или закона – съгласно чл.69 ал.1 от ЗЗД, ако задължението е без срок, кредиторът може да иска изпълнението му веднага. В случая, задължението за връщане на даденото при начална липса на основание, в хипотеза на чл.55 ал.1 предл.1 от ЗЗД, е безсрочно – правоотношението е с извъндоговорен характер, то не възниква в резултат на съгласуване на воите на правните субекти и не е мислимо страните да са определили предварително срок за изпълнение, а такъв няма определен и в закона. Задължението за връщане възниква от момента на получаване на недължимото и от този момент става изискуемо, както е изяснено и в т.7 от ППВС№1/1979г. и в Тълкувателно решение№5/21.11.2019г. по тълк.дело№5/2017г. – ОСГТК ВКС. При неизпълнение на парични задължения законът свързва забавата на длъжника с правилото, че е необходима покана на кредитора и даване на длъжника на подходящ срок да изпълни доброволно, когато няма уговорен срок за изпълнение.

Изискуемостта на престацията, сама по себе си, не поставя длъжника в забава.

Отговорността за забавянето се поражда едва след покана, която показва, че кредиторът желае да получи престацията. Законът не предписва особена форма за поканата. Кредиторът може да избере всяко удобно за него средство, за да изяви волята си и която трябва да е достатъчно ясно изразена, че желае да получи престацията. Когато кредиторът не е поканил длъжника да изпълни своето задължение преди завеждане на делото, исковата молба има значението на покана, след която длъжникът изпада в забава. В случая, обаче ищецът-кредитор е изпратил уведомително писмо-покана(на 19.03.2022г.) до ответното дружество(получена на 22.03.2021г.). В цитираното уведомително писмо-покана е поискано незабавно изпълнение/плащане на сумата след получаване на писмото-покана. С оглед на изложеното ответното дружество е следвало да върне на ищцата(праводателя и) платената от нея сума от датата на получаването и, която предхожда подаването на исковата молба и без нарочна покана, тъй като такава не се изисква. След като ответникът признава дълга си, чийто падеж е настъпил, той дължи връщането му обратно в патримониума на кредитора без да чака предприемането на други действия, покани или образуване на съдебни дела от ищцата. Поканата тук би имала значение само за изпадането на длъжника в забава, т.е. за присъждането в полза на ищцата на обезщетение в размер на законната лихва за закъсняло плащане. След като безспорно ответникът е знаел, че се е обогатил неоснователно с исковата сума и че дължи връщането и от момента на получаването, но не е предприел никакви действия да я върне на ищцата до завеждането на исковата молба в съда, поведението му се възприема като даващо основание за воденето на настоящото производство, целящо снабдяване на кредитора с изпълнителен титул. По тази причина съдът счита, че не е налице едно от предвидените условия в чл.78 ал.2 от ГПК - ответникът да не е дал повод за завеждане на иска, поради което не би могъл да се ползва от процесуалната привилегия на посочената норма.

В заседание на 17.05.2021г. ответникът е въвел възражение за прекомерност на заплатеното от ищцата адвокатско възнаграждение на основание чл.78 ал.5 от ГПК, като то следвало да бъде намалено под предвидения в Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения минимум. Съдът намира същото за основателно. Материалният интерес е в размер на 19.00лв. Съобразно разпоредбата на чл.7 ал.2 т.1 от Наредбата за минималния размер на адвокатските възнаграждения, сумата, която следва да се определи произтича от материалния интерес, т.е. при искове до 1000.00лв. е в размер на 300.00лв.

Съгласно чл.36 ал.1 от ЗА адвокатът има право на възнаграждение за своя труд. Размерът на възнаграждението се определя в договор между адвоката и клиента. Този размер трябва да бъде справедлив и обоснован и не може да бъде по-нисък от предвидения в наредба на Висшия адвокатски съвет размер за съответния вид работа – чл.36 ал.2 от ЗА. С Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения на Висшия адвокатски съвет са определени възнагражденията за процесуално представителство, защита и съдействие по различни видове дела.

Правото на разноски представлява имуществено субективно право. Отговорността за заплащане на разноски произтича от процесуалния закон и е основана на гражданско правоотношение, като включва само внесените такси и разноски по производството, както и възнаграждението за един адвокат, но не и всякакви други разходи и пропуснати ползи от страната по делото. Отговорността за разноски има за основна цел да възстанови направените реални разходи, които са предизвикани от нуждата от правна защита в дадено производство. Вземането за разноски не може да служи и не може да се използва за неоснователно разместване на блага.

С Решение от 05.12.2006г. по обединени дела C-94/2004 и C-202/2004, Съдът на Европейския съюз е приел, че когато държава член на ЕС делегира на частноправен субект(каквото е Висшият адвокатски съвет) правомощия във връзка с определяне на икономически условия(в настоящия случай – приложими минимални адвокатски възнаграждения), то тя осъществява нарушение на правилата за свободната конкуренция, закрепени в чл.101 и чл.102 от Договора за функционирането на ЕС/ДФЕС/, тъй като насърчава частен стопански субект да приема съгласувани практики, ограничаващи свободната конкуренция. Според Съда, чл.10 от Договора за създаване на Европейската общност (настоящ чл.4 ал.3 от ДФЕС) и чл.81 от Договора за създаване на Европейската общност(настоящ чл.101 от ДФЕС) са нарушени, когато държава членка изисква или насърчава сключването на споразумения, приемане на решения или съгласувани практики, противоречащи на чл.81 от Договора за създаване на Европейската общност(настоящ чл.101 от ДФЕС), или подсилва техния ефект, или лишава от законодателен характер собствените си правила, като делегира на частни икономически оператори отговорността да вземат решения, засягащи икономическата сфера.

Освен с цитираното Решение от 05.12.2006г. по обединени дела C-94/2006г. и C-202/2006г., а и с Решение от 23.11.2017г. по съединени дела C-427/2016 и C-428/2016 Съдът на ЕС е приел, че чл.101 §.1 от ДФЕС ввр. чл.4 §.3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че национална правна уредба на Р.България, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат – под страх от дисциплинарно производство срещу адвоката – да договорят възнаграждение в по-нисък от минималния размер, определен с наредба, приета от професионална организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, други думи, Висшия адвокатски съвет няма правомощия във връзка с определяне на икономически условия, в настоящия случай-приложими минимални адвокатски възнаграждения. От друга страна, ако съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в по-нисък от минималния размер, се ограничава конкуренция в рамките на вътрешния пазар по смисъла на чл.101 §.1 от ДФЕС. Съдът на ЕС е извел задължение за националния съд да гарантира пълното действие на нормите на правото на ЕС, като при необходимост, по собствена инициатива да оставя неприложена всяка разпоредба на националното законодателство, дори последваща, която им противоречи, без да е необходимо да изисква или да изчаква отмяната на такава разпоредба по законодателен или друг конституционен ред - Решение от 09.03.1978г. по дело 106/1977 на Съда на ЕО. Изложените по-горе обстоятелства дават право на съда да определи размера на разноските, като отчете правната и фактическа сложност на конкретното дело, без да е обвързан нито от уговорения от ищеца и процесуалния му представител размер на адвокатското възнаграждение, нито и от минималния размер на адвокатските възнаграждения, предвиден в Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Правилата на Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения засягат не само потребителя на адвокатска услуга, но и насрещната страна в производството, доколкото при негативен изход от спора, в нейна тежест ще бъде възложен адвокатския хонорар под формата на подлежащи на възстановяване разноски в производството. Макар да носи наименованието на подзаконов нормативен акт, издадената от Висшия адвокатски съвет наредба не притежава белезите, с които се отличава подзаконовият нормативен акт. Един от основните елементи, които характеризират държавната власт, е правомощието на държавните органи да издават правни актове със задължителна сила, в т.ч. и нормативни актове. Нормативни

актове се издават от органите на държавна власт, в чиято компетентност е възложено регулирането на един или друг вид обществени отношения. Разпоредбата на чл.36 ал.2 от ЗА, с която на Висшия адвокатски съвет се възлага да определи минималния размер на адвокатските възнаграждения не може да се интерпретира по начин, че на съвета е прехвърлена нормотворческа компетентност. Висшият адвокатски съвет не е държавен орган, а орган на професионална общност, която в чл.133 ал.2 от Конституцията на Р.България се обявява за свободна, независима и самоуправляваща се. Правилата на наредбата са приети от орган на самоуправляваща се съсловна общност и определят ценови стандарти за упражняване на адвокатската професия. Поради това, че наредбата не е нормативен акт, неизпълнението и не е скрепено с прилагането на държавна принуда. Спазването и обвързва представителите на адвокатската професия по силата на чл.122 ал.2 от ЗА, като решенията на съвета(наредбата е приета с решение на Висшия адвокатски съвет) са задължителни за адвокатите и органите на адвокатурата. Съблюдаването на установения от Висшия адвокатски съвет минимален размер на адвокатското възнаграждение ангажира адвокатите и техните клиенти в договорните им отношения, а уговарянето на по-ниско възнаграждение се счита за дисциплинарно нарушение на адвоката, което се санкционира от дисциплинарен съд на адвокатската колегия. Тези правила са обвързващи съда, макар и приети от частен стопански субект, който е участник в съдебното производство, с което се нарушава правото на справедлив процес, тъй като на съда се отнема правото да съобрази спецификите на конкретно дело и да присъди разумен размер на направените разноски. Съдът следва да провери дали с оглед на конкретните условия за прилагането и такава правна уредба действително отговаря на легитимни цели. Настоящият състав, след като съобрази множество обстоятелства, най-вече изключително ниската стойност на иска(19.00лв.), наличието на ясно и категорично установена практика по тези съдебни производства, липсата на фактическа и правна сложност на и в процеса, намира, че размерът на адвокатското възнаграждение следва да бъде определен под минималния, посочен в Наредба№1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, а именно – 150.00лв. Съобразявайки тълкуването, дадено в цитираното решение по отправеното преюдициално запитване, съдът приема, че в случая цената на иска и ниската фактическа и правна сложност на делото не може да оправдаят присъждането на адвокатско възнаграждение в поискания размер. По този начин и именно с такова възнаграждение ще се изпълнят целите на процеса и то би било справедливо на извършеното, респ. на търсения материален интерес.

В този смисъл, съгласно чл.78 ал.1 от ГПК, съдът следва да присъди в полза на ищцата сумата 200.00лв., представляваща направените разноски по гр.дело№561/2021г. на ГОРС(ДТ по чл.1 от Тарифа към ДТССГПК - 50.00лв.; адвокатско възнаграждение – 150.00лв.), и която да бъде заплатена от ответното дружество.

Водим от изложените съображения и на основание чл.258 и сл. от ГПК и чл.7 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените иски от страна на Н. Т. Н. с ЕГН *****, с постоянен адрес: гр.Г.О. ул.,****№1 блок№101 ет.П(чрез адв.Л.И. от ВТАК – съдебен адрес: гр.Г.О. ул.“Т.Бенковски“№5) против „Енерго-Про Продажби“АД с ЕИК****, със седалище и адрес на управление: гр.Варна, район „Владислав Варненчик“ Варна Тауърс-Г, бул.”Владислав

Варненчик”№258, представлявано заедно от всеки двама от членовете на управителния му съвет, а именно: П.С.С., Я.М.Д. и Д.К.Д., за: сумата 19.00лв., представляваща недължимо изискана и заплатена такса на 24.06.2020г. за възстановяване преноса на ел.енергия на обект с абонатен№**** за клиентски№****, с адрес на потребление: гр.Г.О. ул.“****”№22, за което е издадена фактура№3301543700/24.06.2020г. във връзка с Договор за прехвърляне на вземане от 30.06.2020г. между Я.В.А. и Н. Т. Н., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на завеждане на исковата молба – 22.03.2021г. до окончателното и изплащане.

ОСЪЖДА „ЕНЕРГО-ПРО ПРОДАЖБИ”АД с ЕИК****, със седалище и адрес на управление: гр.Варна, район „Владислав Варненчик” Варна Тауърс-Г, бул.”Владислав Варненчик”№258, представлявано заедно от всеки двама от членовете на управителния му съвет, а именно: П.С.С., Я.М.Д. и Д.К.Д., ДА ЗАПЛАТИ на Н. Т. Н. с ЕГН *****, с постоянен адрес: гр.Г.О. ул.,****”№1 блок№101 ет. II сумата 200.00лв./двеста лева/, представляваща направените разноски по гр.дело№561/2021г. на ГОРС.

Решението подлежи на въззивно обжалване пред Великотърновския окръжен съд в двуседмичен срок, считано от датата на получаване на съобщението, че е изготвено и обявено.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия при Районен съд – Горна О.: _____